

Lluís Roura,

pintor i escultor

«La llum de l'Empordà
és la meva llum»

Text > DAVID PAGÈS I CASSÚ

Lluís Roura (Sant Miquel de Campmajor, 1943), pintor i escultor, és un artista admirat i reconegut. En el primer dibuix que conserva, que va fer amb vuit anys, hi surten una casa i un quadre penjat a la paret. Clarament eren premonitoris. En la infantesa s'impregnà de les olors de la terra, la natura i la vegetació. La seva pintura és una suma de factors: hi ha impressionisme i expressionisme, en molts moments amb l'abstracció dels primers plans. Ha assolit un estil propi. El segell Roura és fàcilment identificable. Se sent un pintor clàssic, encara que ha trencat certs motlles quant a la manera de tractar el paisatge. L'Empordà ha estat el seu millor mestre. Coincidint amb el seu vuitantè aniversari, ha escrit les seves memòries, en què deixa testimoni fefaent de moltes de les pàgines que ha viscut, així com dels cims artístics on ha pujat. Vuit-centes pàgines que dibuixen una vida intensa, llarga, fructífera i plena d'experiències. La seva obra ha estat mereixedora de molts premis i distincions, entre els quals figura la Creu de Sant Jordi (2017).

>> Jordi Roura. (Foto: CLAUDI VALENTÍ)

De ben petit us dedicàveu al pasturatge. Gràcies a no tenir mòbil, com heu afirmat moltes vegades, llegíeu poesia i fèieu dibuixos.

Sí, realment és així. Les hores al bosc, vigilant el bestiar, es feien eternes per a un nen de deu anys. Sols feia mig curs a l'escola, el pare manava. Per matar l'avorriment, vaig començar a fer dibuixos sobre el paper amb què embolicava l'esmorzar, que duia dins el sarró. Més endavant, en un bloc. Hi repetia tot el meu entorn: el gos, el bestiar remugant sota les ombres, les cases del poble i, per descomptat, la Casota, la casa nativa. També, les feines del camp: llaurar, portar garbes a l'era o el parell de bous —el Colom i el Vermell— tirant la màquina de segar. Aquesta és una imatge que ja no es podrà repetir mai més. Encara vaig ser a temps de pintar al natural aquestes escenes, així com tot l'entorn d'una pagesia ancestral. Més endavant, amb l'arribada de les màquines, això va desaparèixer.

I el 1952 vau «veure la llum de l'Empordà». Degué ser tot un descobriment.

Això és quelcom que encara avui em sorprèn, de com aquell nen de vuit anys era conscient que estava en un paisatge

ben diferent del seu, on algunes muntanyes semblaven precipitar-se-li a sobre. A la meua tia Carmeta, li deia: «Aquí sí que m'agrada viure, perquè les muntanyes són lluny, i no em fan mal als ulls».

Ramon Turon va ser una persona clau en els vostres inicis com a pintor.

Absolutament cert. Devia ser a mitjan any 1957 que la meua germana Antònia va començar a festejar amb Ramon Turon, una persona culta, amb estudis superiors. Ell, el primer dia que vingué a la Casota, després de les presentacions degudes, en un moment determinat li tocà parlar amb el petit de la casa. I, de la mateixa manera que ara, els nens, quan ve un familiar, li ensenyen l'últim model de mòbil, jo li vaig mostrar el que sols tenia: alguns blocs de dibuix, fets durant les pastures al bosc. Ell es mirà aquells blocs i em digué: «Aquests dibuixos estan molt bé. Saps que podries ser pintor?». «I quant guanya un pintor?», li vaig preguntar de manera immediata. Em respongué: «Passaràs molta fam», però no em vaig fer enrere. Mentre no fes de pagès... Encara que una mica de gana sí que en vaig passar, a Barcelona. Vaig estar quasi un any sense poder sopar.

I Joan de Palau va ser el vostre pare artístic.

Sí, jo anava a classe amb ell dos cops per setmana a Banyoles, en aquells meus catorze anys. Això em donava seguretat davant els companys del poble. Era com si ja tingués el meu ofici per a tota la vida, mentre ells es demanaven quin seria el seu. Li podia preguntar de tot respecte al dibuix i la pintura. Em sentia acollit per ell. Sempre fou generós amb mi, i sí, ell em veia diferent dels altres alumnes.

Un altre personatge important va ser el doctor Miquel Verdaguer, el metge de Mieres.

Ell fou la persona que va convèncer el pare perquè em deixés anar a Barcelona a estudiar. Li digué que jo seria un gran pintor. El pare era reticent que me n'anés de casa. Es pot entendre, ja que a les cases de pagès sempre faltaven mans per treballar la terra. Aquell dia, ja passada la porta de la Casota, em digué: «Ara no em fallis, eh! Aquí tres persones hem donat la cara per tu... No ens fallis!». I sí, el doctor, amb els anys, va veure que aquell noieta no li havia fallat. Vàrem mantenir una profunda amistat tota la vida i va gaudir de cada exposició i llibre que feia.

>> Pintant a l'hort de Getsemaní. (Foto: ARXIU LLUÍS ROURA)

>> Amb les seves germanes, Antònia i Rosa. (Foto: ARXIU LLUÍS ROURA)

L'any 1963 va anar a viure a Barcelona i a estudiar belles arts a la Llotja. Com la valoreu, aquella etapa?

No va ser gran cosa. Les sessions eren als vespres, de sis a nou, a la sucursal de Llotja, a tocar de la Sagrada Família. Els professors Ballester, Revelló de Toro i Pere Souler passaven un parell de vegades a mirar els nostres treballs i després s'estaven estones al costat de l'estufa omplint travesses. Amb mi van ser molt considerats, durant els dos cursos que vaig fer allà. Cada any vaig tenir el premi al millor alumne. Suposo que fou gràcies al meu comportament i la meva aplicació. A les classes no vàrem fer mai cap pintura, sols dibuix i escultura. El director era l'escultor Frederic Marès. El millor d'aquella escola va ser que vaig contreure una profunda amistat, que dura fins avui, amb Cinto Orteu. Ell sabia que jo no podia sopar, i m'entretenia la gana explicant-me acudits i fent-me riure per fer temps per anar a dormir. Ens posàvem a tocar les pedres de la Sagrada Família, davant la

façana de la Passió. Mirat en el temps, mai millor lloc.

L'any 1969 vau contreure matrimoni amb Paquita Hermoso. Teniu dos fills i quatre nets. La família deu haver viscut de molt a prop tota la vostra carrera artística, no és així?

Realment, sí, començant pels meus fills, que els fèiem llevar a les sis del matí en l'època dels concursos de pintura ràpida. Anàvem amb el nostre 600, i la Paquita portava biberons i tot el que comportava anar amb dues criatures. La meva dona ha estat primordial en tot: sacrifici, voluntat i transmissió d'optimisme i alegria, sempre mostrats en el seu ample somriure. Els fills s'adormien a taula en els sopars de les inauguracions. Des dels primers viatges a Amèrica, ells van venir sempre, durant les meves exposicions a Caracas i fent estades de dos mesos a Veneçuela i Miami. I recorrent molts països del món, allà on tenia lloc algun esdeveniment artístic. Ells veien molts museus i pinacoteques,

fins que un dia, a Nova York, just davant d'un museu on havíem d'entrar, el fill gran, en Jordi, em va dir: «Papa, per favor, avui més quadres, no». Era just, i amb això vàrem fer cap a l'hotel.

El 1972 és l'any de la primera sortida a l'estranger (França, Bèlgica, Alemanya i Suïssa). Realment teníeu un vertader deliri per travessar fronteres i veure món...

Absolutament. La vàrem fer amb el pintor Joan Cruspinera i la Montse. La Paquita, per cert, durant aquell viatge estava en el sisè mes d'embaràs del segon fill, en Lluís. Ella va agafar una grip molt i molt forta i no va poder prendre cap medicació. La dona sempre és la gran sacrificada. Doncs sí, vàrem emprendre aquell viatge amb el meu Citroën C8. Vàrem recórrer França, Bèlgica, Alemanya i Suïssa. Vàrem veure grans museus a París, amb tots els impressionistes, els més grans. Amb els expressionistes de l'escola alemanya, tot va ser molt important per a mi; tant, que després d'aquell viatge, la meua pintura va anar recorrent estils diversos: en un temps feia el món de Van Gogh o bé de Munch, amb l'obra *El crit*. Sé que després d'aquell viatge, un dia, pintant a Arenys de Mar, em va sortir una obra a l'estil de Munch. Causa sorpresa que *El crit* pugui tenir tanta presència artística, alhora que s'ha fet com una icona a les xarxes actuals.

Terra Santa, on heu estat moltes vegades, és un lloc que sempre us ha marcat profundament i que us ha proporcionat matèria i inspiració per a grans pintures. Sí, Terra Santa m'ha inspirat a fer obres de gran format, com la sèrie «Terra Santa»: sis pintures en forma de capella de 3 x 2 metres, actualment ubicades a la basílica de Castelló d'Empúries. Així mateix, les que il·lustren el llibre *Terra Santa any 2000*, escrit per Josep Valls; la sèrie «Jerusalem», per a la qual vaig passar un mes pintant allà... Hi he fet moltes estades —més de vint— i, a més a més, hi he acompanyat pelegrins amb Joan Marenyà.

Resseguint els viatges i les exposicions que heu fet, ben bé podem dir que heu corregut la Seca, la Meca i la Vall d'Andorra.

Ben cert, he viatjat tant per motius artístics com de gaudi. La llista seria molt llarga. He exposat a Sant Petersburg

(Rússia), a Caracas, Miami, Viena, París... Cabestany, aquí, al Rosselló. També a Andorra: va ser el fruit del llibre *Andorra: El cor dels Pirineus*, amb l'escriptor Antoni Morell. Una exposició al Portús, al fort de la Bellaguarda. He pintat a llocs com Veneçuela, Colòmbia, Monument Valley (Arizona), la Polinèsia... He resseguit paisatges increïbles per les selves de Veneçuela fins al salt de l'Àngel, navegant pel riu Orinoco fins a la missió de San Francisco Guayo, allà a la desembocadura, on el cabal de l'aigua és tan gran, que cinquanta quilòmetres mar endins l'aigua encara és dolça. He pujat al Machu Picchu i he arribat fins a la Terra del Foc. Ah!, i la Paqueta, allà, a Ushuaia, hi va trobar dues múrgoles, misteris del món.

Heus ací un pintor pel qual teniu una predilecció especial: Vincent van Gogh. Fent un exercici d'imaginació, si hi poguéssiu parlar, què li diríeu?

Com has pogut fer aquesta obra tan immensa, tan poderosa, amb què has emocionat tants pintors des de fa cent trenta-cinc anys, els quals, quan plantem el cavallet al camp, sempre pensem

>> Amb la seva esposa, Paqueta, i amb els seus fills, Jordi i Lluís, a Vilabertran, el Nadal de 1979. (Foto: JORDI MELI)

en tu? Jo sempre ho faig, per a mi és com una oració.

El valor econòmic que ha de tenir un quadre —i una peça d'art en general— és un tema recurrent. Què responeu quan us ho pregunten?

No és cap problema, per a mi, almenys al meu nivell. Les grans firmes mundials són un altre món: hi ha interessos diversos, grups econòmics que juguen amb els quadres com si fossin la borsa, fent pujar i baixar noms. Amb la majoria dels pintors i galeries d'art, per fer-ho pràctic —i ja es fa des de molts anys, com ara en l'època dels impressionistes—, es valora l'obra per la mida. No és el més just, però fent-ho així es té l'orientació dels preus.

La història l'escriuen els historiadors, però també els periodistes, els escriptors, els pintors...

La història no existiria sense ells. Tots són imprescindibles i necessaris.

Podríeu haver estat diputat al Parlament de Catalunya. En les memòries transmeteu una certa recança per no haver tingut finalment aquesta experiència.

La veritat és que sí. Va ser el 2010, l'any que Artur Mas va sortir elegit president de la Generalitat. Vaig rebre trucades per anar a les llistes de Pere Macies, Carles Páramo, Miquel Mascort i, al final, del

mateix Artur Mas. Aquells dies em trobava de vacances a les Açores i els amics de tants viatges (Lluís Verdager i Pere Passola, amb les nostres esposes) em deien: «No t'emboliquis amb la política. Al Parlament, les sessions són llargues i, sobretot, no podràs fer la migdiada», qüestió que és sagrada per a mi. També, que em passaria quatre anys sense poder pintar. Entre tots, m'ho van treure del cap. Però en tornar a l'Escala, em va començar a saber greu no haver-ho acceptat: hauria estat una gran experiència, i... sí, em va saber greu. A Girona, Esquerra Republicana presentava Maria Mercè Roca i, des de Convergència, van pensar en mi a fi de compensar-ho en l'àmbit cultural; en aquest cas, des de la pintura. Com m'hauria agradat compartir estones allà, amb la gran escriptora i amiga Maria Mercè Roca!

Ens agradaria que associéssiu una paraula amb cadascuna d'aquestes persones que heu conegut: Josep Pla, Xavier Cugat, Salvador Dalí, Mary Santpere i Montserrat Vayreda.

Josep Pla, respecte; Xavier Cugat, felicitat; Salvador Dalí, adoració; Mary Santpere, alegria, i Montserrat Vayreda, estimació.

Sempre heu donat molta importància a l'ensenyament.

He anat a escoles i instituts amb motiu de fer-los la meua explicació de la pin-

>> Jordi Roura i Jordi Pujol. (Foto: ARXIU LLUÍS ROURA)

tura. Gairebé sempre amb la projecció de *Vivaldi a l'Empordà*, en la qual veuen com treballa un pintor al camp, la natura que l'envolta i com la trasllada a la tela. Els agrada moltíssim. També els he pintat quadres davant seu a la mateixa escola; altres vegades hem sortit al camp, i també han visitat el meu estudi de l'Escala. També m'he trobat amb alguna sorpresa.

Ens la podeu explicar?

Un dia, amb un grup de nens i nenes, visitant la basílica de Castelló d'Empúries amb els meus quadres de la sèrie «Terra Santa», en sortir a fora, una nena em va agafar la mà i es va separar del seu grup. Em va preguntar qui era Jesucrist. Li vaig preguntar quants anys tenia. Em respongué que nou. «I no saps qui és Jesucrist?», li vaig preguntar. Em digué que no i que li ho expliqués. Ho vaig fer d'una manera entenedora per a ella i em digué: «Ara ja sé qui és Jesucrist». Em feu dos petons i se'n va anar molt contenta. Haig de dir que la nena era d'aquí, originària de casa nostra. Senyors que dirigiu l'ensenyament, anem bé? No.

Per què ho dieu?

Perdem una gran base cultural si no s'ensenyen les Sagrades Escripures. Com volen que els joves entenguin una quantitat immensa d'obres que representen temes religiosos? De la mateixa manera, tampoc entendran moltes expressions de la nostra llengua del dia a dia. I, a més, es perdran moltes coses que poden aparèixer en determinats llibres, com ara a les meves memòries. Us esteu equivocant. A qualsevol nen o nena, aquests temes, amb dues hores al mes, ja els queden per sempre més.

Què teniu pendent de fer?

Ara mateix no ho puc dir, perquè en aquest país nostre falten idees a totes les professions i quan les mostres, ja hi ha qui corre per fer-les abans que tu. Ho dic perquè m'hi he trobat. Un lloc pendent de pintar? Diria que al llarg de la vida he pintat gairebé on he volgut. Ara, encara repetiria Terra Santa. M'hi sento a casa.

Què li recomanaríeu a un jove que es plantegés ser pintor?

Primer, una vocació profunda, tots els sacrificis possibles. Jo, en diferents moments del meu camí, gairebé havia llençat la tovallola, però sempre vaig trobar

>> Banyoles vista per Lluís Roura. (Foto: ARXIU LLUÍS ROURA)

una persona que em va donar la mà per pujar un esglaó més.

Si poguéssiu convidar deu persones a dinar a casa vostra, de qualsevol època i de qualsevol lloc del món, a qui hi convidaríeu?

Leonardo da Vinci, Miquel Àngel, Monet, Van Gogh, Francisco de Zamora, Montserrat Vayreda, qualsevol papa, Salvador Dalí, Kubala... i la meva mare, Teresa, que va morir quan jo tenia vuit

anys i a qui tindria tantes coses per explicar. Segur que es posaria molt contenta i riuria, ja que en vida va riure poc, més llàgrimes que somriures.

Què us ha ensenyat la vida, fins ara?

M'ha refermat que la humilitat i la senzillesa són la millor carta de presentació per recórrer els camins de la vida.

Que per molts anys pugueu continuar fent tanta llum, benvolgut Lluís!

>> La Casota, la casa natal de Lluís Roura. (Foto: ARXIU LLUÍS ROURA)